

Henkisen Työn Yhtymän Hallituksen kertomus v:n 1927 vuosikokoukselle.

Henkisen työn tekijäin järjestäytyminen on yksi aikamme kulttuurikysymyksiä ja niistä erittäin tärkeä kysymys.

Kaikissa niissä maissa, mitkä ovat joutuneet enimmin kärsimään maailmansodan jälkiseurauksista, ovat ponnistukset aineellisen elämän ylläpitämiseksi etualalla. Huomio on voimakkaasti kiinnitettyä elämän ylläpitämisen aineellisten välineiden tuottamiseen. Mutta myöskin siellä, minne aineellinen varallisuus sodan jälkeen on virtaillut, s. o. korkeavaltuutteisissa maissa, on aineellisen kulttuurin kohottaminen se suuri liikkeellepaneva voima, jonka rinnalla henkisen kulttuurin kohottamisen vaatimukset tuntuvat olevan kysymyksiä, jotka voidaan asettaa toiseen sijaan ja aina lykätä huomiseen päivään, milloin aineellisten elinehtojen tyydyttämisen luullaan sitä vaativan.

Tuntuu siltä kuin olisi maailmassa eritoten juuri tällä haavaa runsaasti sitä harhaluola, että aineellisen kulttuurin kohottaminen, kaikkien tuotannollisten voimien, s. o. välitöntä hyötyä antavien voimien ja toiminnanmuotojen kehittäminen ja työhön saattaminen ikäänkuin itsestään tuo mukanaan ylempää hengenkulttuuria ja unelmoitua sosiaalista hyvinvointia ja elämänmukavuutta.

Joskaan ylempi hengenviljely ja yhä jaloituneempi ihmiskunta ei ole ajateltavissa ilman aineellisten välineiden runsautta eikä ilman voimaperäistä aineellista kulttuuria, s. o. monipuolisesti vaurastunutta elinkeinoelämää, ei ole unohdettava, ettei nykyaikana mikään korkea aineellinen kulttuuri ja elin-

keinoelämä ole ylläpidettävissä ilman puhtaasti henkistä työtä.

Luonnonantimien käyttäminen ja luonnonvoimien ottaminen elinkeinoelämän palvelukseen on suurin piirtein katsoen kokonaan henkisen työn varassa. Eikä vain sen henkisen työn varassa, mikä tarkoituksellisesti on suunnattuna elinkeinoelämän kohottamiseen, vaan myös ja ennen kaikkea pyyteettömän, hyötyä ensi kädessä silmämääränään pitämättömän tieteellisen tutkimustyön varassa. Niin on nyt ja niin on ollut hamasta kaukaisesta muinaisudesta, siis siitä saakka kuin ihmishenki on tarkoituksellisesti pyrkinyt etsimään totuutta ja luomaan järjestystä kaaokseen. Tämä on ollut mahdollista ainoastaan henkisen työn avulla ja henkisen työn terästämillä aseilla.

Joskin on totta, että sosiaalisesti uudistunut ihmiskunta ei ole luotavissa ilman aineellisia ja yhä runsaampia aineellisia elämänedellytyksiä, on toiselta puolen yhtä suuri totuus, että sosiaalisten parannusten luomiseen kysytään siihenkin välitöntä henkistä työtä.

On näköhäiriö, jos uskotellaan, että elinkeinoelämästä huolehtiminen sinänsä on se vankka elämänrunko, joka ikäänkuin itsestään pystyy kasvattamaan kaikki ne kauniit hengenhedelmät, joita ilman tuo runko kuitenkin olisi tuiki tarpeeton.

Raskasta ja vaikeata on työ itse ihmisen jalostamiseksi, s. o. hengenkulttuuri ei synny ilman ankaria ponnistuksia eikä ilman ankaraa henkistä työtä ja henkisen elämän kuria. Ihmisolon suuri ongelma ei ole ratkaistavissa pelkällä tuotannollisten keinojen kehittämällä mahdollisimman korkealle eikä sosiaalisten olojenkaan pelkällä parantelulla mahdollisimman suureen täydellisyyteen. Nämä ovat ainoastaan apukeinoja jotakin ylempää

varten, keinoja ihmisen henkisten ja siveellisten kykyjen kehittämiseksi s. o. ei ensi sijassa parempien ulkonaisten edellytysten ja olojen vaan paremman ihmisen ja ihmisyyden luomiseksi.

Niinpä siis myös henkinenkin työ on välikappale sekin, joskin ylempi työn muoto. Henkinen työ jo sinänsä, s. o. *kaikki henkinen työ*, olkoonpa että se suorastaan ja aivan tarkoituksellisesti tähtää *aineellista hyötyä* tarjoavien elinkeinollisten toimenpiteiden ja välineiden parantamiseen tai nykyhetkellä tai lähitulevaisuudessa parempia sosiaalisia elin- ehtoja ja -muotoja suurille joukoille lupaa- vaan uudistustyöhön tai olkoonpa että se on sitä pyyteetöntä, mutta samalla ylintä hen- gentyötä, joka etsii totuutta, ankaraa tieteel- listä totuutta, tutkimusten käytännöllisiä tu- loksia ja hyötynäkökohtia ennakolta kysy- mättä — niin kaikki tämä henkinen työ sama- ten kuin kaikki muutkin henkisen työn alat ja muodot palvelevat ihmiskuntaa ja ihmis- syyttä. Mutta kun nämä henkisen työn lajit eivät ole, eivät ainakaan aina ensikädessä ole välitöntä aineellista hyötyä tuottavia, kaipa- vat ne aineellisten lähteiden ja voimien puo- lelta erikoista tukea ja turvaa. Henkiseen työ- hön kiinnitetyt aineelliset arvot eivät kyllä aina lupaa pikaista voittoa, mutta henkinen työ luo varmasti myöskin aineellista pää- omaa. Sen se kuitenkin tekee vain siinä us- kossa, että kaikki sen luoma aineellinen voima joutuu jälleen *henkisen* vaurastumisen ja ihmisen *sisäisen* jalostamistyön palveluk- seen.

Henkisen työn tekijäin järjestäytymisen lähtökohtana on ja tulee olla henkisen kult- tuurin kohottaminen. Mutta kun näin on ja kun henkinen työ ei lähimainkaan aina pysty varsinaisen elinkeinoelämän rinnalla osoitta- maan kouraantuntuvia ja suoranaisia hyö- dykkeitä antavia palveluksiaan, on henkisen työn tekijöillä oikeus odottaa, että valtiomahti ja talouselämä, josta nimenomaan voi sanoa, että se useinkin ilmaiseksi saa käyttää hy-

väkseen tieteellisen tutkimustyön ja tieteel- listen löytöjen tuloksia, turvaavat heille val- tiossa ja yhteiskunnassa sellaisen aseman, että henkinen työ kaikissa eri muodoissaan menestyy ja kulttuurityön jatkuvaisuus turva- taan.

Tämä on täysin oikeutettu vaatimus.

Mutta yhtä oikeutettu on myös se vaatimus, että henkisen työn tekijät itse tuntevat velvol- lisuutensa. Yksi näitä velvollisuuksia on hen- kisen työn tekijäin järjestäytyminen.

Joskin eräillä aloilla on henkisen työn te- kijäin keskuudessa suuriakin järjestöjä ja joskin Henkisen Työn Yhtymä on ollut kes- kuselimenä toimessa muutaman vuoden, on sanottava, että heikko on toistaiseksi yhtey- den ja keskinäisyyden tunne henkisen työn tekijäin piirissä. Useat erikoisyhdistyksistä viettävät varsin kituvaa elämää, toiset niistä eivät vielä edes haluakkaan nähdä mitään yh- teistä asiaa, jota olisi yhdessä valvottava, vaan uskovat parhaiten omalta kohdaltaan yksin pystyvänsä hoitamaan oman ryhmänsä edut. Kiinteimmät ovat toistaiseksi ammatil- liset järjestöt — kuten onkin luonnollista — vakinaisia palkkatuloja nauttivien keskuu- dessa. Seurauksena siitä, että valtionvirka- miesten palkkauksen järjestelyssä palkat on pysähdytetty alitasolle, on ollut, että tämä kohtuutomuus on joko suuremmassa tai pie- nemmässä määrin vaikuttanut muidenkin henkistä työtä tekevien palkannauttijain palk- kaustasoon. Niinpä jo ylemmän teknillisen sivistyksen saaneiden, insinöörien keskuu- desta on kuultu vakavia valituksia palkkojen pienuudesta, jopa sillä taholla tiedetään pu- hua työttömyydestäkin. Teollisuusvirkaili- jain taholla on esim. kesälomakysymys vielä kokonaan avoinna. Eläke- sekä leski- ja or- pokassat ovat vielä useilla aloilla vaillinai- sesti järjestetyt tai järjestämättä. Eräiden vapaiden ammattien aloilla lienevät työolot siksi tyydyttävät, ettei siellä vielä edes näh- däkään olevan olemassa mitään henkisen työn tekijäin sosiaalista kysymystä. Voi-

vatko lääkärit ja asianajajat meillä pysytellä sosiaalisesti korkeammalla tasolla, kuin muiden henkistä työtä tekevien keskitaso on, lienee vain ajankysymys.

Asiain näin ollen voi sanoa, että henkisen työn tekijäin järjestäytyminen Suomessa ei vielä ole saavuttanut toivottavaa kiinteyttä.

Jos katsomme maamme ulkopuolelle, teemme saman huomion. Kansainvälisessä henkisen työn tekijäin järjestössä ovat toistaiseksi etualalla kirjalliset, taiteelliset ja osaksi tieteellisetkin intressit. Näin ollen tämä liike ei vielä ole sekään saavuttanut suurtakaan laajuutta. Sitä haittaa toistaiseksi melkoinen yksipuolisuus. Samaa on sanottava esim. Ranskan ja Sveitsin keskusjärjestöistä. Henkisen työn tekijäin ammattiryhmistä ovat järjestöissä etusijalla kirjallisuus-taiteelliset piirit ja niitä lähellä olevat oppineet. Tästä johtuu, että niissä herätetyt kysymykset suurelta osalta koskevat kirjallisuus-taiteellisia erikoisasioita ja vähemmän suuria sosiaalisia ongelmia. Saksan Schutzkartell Deutscher Geistesarbeiter (jonka nimenä vielä 1925 oli — kuvaavaa kyllä — Schutzkartell der notleidenden Kulturschicht Deutschlands, perustettu tämän nimisenä 1923) näyttää olevan monipuolinen, elpyvä henkisen työn tekijäin yleisjärjestö lavealla pohjalla. Skandinavian maissa ei vielä ole olemassa mitään yhteistä henkisen työn tekijäin järjestöä.

Henkisen työn tekijäin ammatillisella pohjalla tapahtuva järjestäytyminen toivottavasti saa piakkoin vankempaa kansainvälistä tukea, kunhan tälle liikkeelle saadaan pysyvämpi jalansija Kansainliitossa. Ensi kesänä otetaan esille kysymys henkisen työn tekijäin edustuksesta kansainvälisessä työtoimistossa erikoisen pysyvän komissionin muodossa. Ehkäpä tätä tietä henkisen työn tekijäin järjestäytyminen ammatillisella pohjalla saa kaipaamansa kansainvälistä tukea. Tämä merkitsisi ensinnäkin sitä, että henkinenkin työ kansainvälisessä instanssissa tunnustetaan

työksi työnantajien ja ruumiillisen työntekijäin suorittaman tuotannollisen työn rinnalla. Toistaiseksi se merkitsee sitäkin, että henkisen työn tekijäinkin sosiaalinen asema joutuu kansainvälisen foorumin eteen ja että heidän useissa maissa pulmallinen elämänongelmansa tunnustetaan kuuluvan aikamme sosiaalisiin ongelmiin.

Jos näin käy, voi henkisen työn tekijäin ammatillinen liike täten saada kaipaamansa tukea ja tätä tietä levitä sinnekin, missä se ei vielä ole herännytään.

Yhtymän jäsenet.

Yhtymän jäseninä ovat edelleenkin entiset viisi järjestöä, nimittäin Suomen Virkamiesyhdistysten Keskusliitto, Suomen Kunnallisvirkamiesyhdistysten Keskusliitto, Suomen Teollisuusvirkailijain Liitto, Suomen Opettajayhdistys ja Suomen Yksityiskoulunopettajain yhdistys. Pääsiäisenä 1927 pitämässään vuosikokouksessa on Suomen Sanomalehtimiesliitto anonut pöytä Yhtymän jäseneksi ja tulee tämän järjestön hyväksyminen Yhtymän jäseneksi käsiteltäväksi vuoden 1927 vuosikokouksessa. Yhtymän Hallitus on päättänyt puoltaa Suomen Sanomalehtimiesliiton hyväksymistä Yhtymän jäseneksi.

Toimihenkilöt.

Yhtymän Hallitukseen ovat kuluneet toimivuoden aikana muodostaneet herra Niilo A. Mannio puheenjohtajana, herrat H. Blankett, J. O. Peurakoski Virkamiesyhdistysten Keskusliitosta, herra Z. Castrén, varapuheenjohtaja, Kunnallisvirkamiesyhdistysten Keskusliitosta, herra T. Viitanen Teollisuusvirkailijain liitosta, herra K. Ahtiala Opettajayhdistyksestä sekä herra A. A. Ilmonen Yksityiskoulunopettajien yhdistyksestä. Varajäseninä ovat olleet herrat Into Ek ja P. J. Björk sekä neiti Mandi Hannula. Hallituksen sihteerinä on edelleen toiminut maisteri Lauri Hendell.

Kokoukset.

Yhtymän vuosikokous v. 1926 pidettiin 8 p:nä toukokuuta Säätytalossa. Ylimääräisiä kokouksia ei ole tarvittu pitää.

Hallituksen toiminta.

Hallitus on edelleenkin kiinnittänyt huomiota henkisen työn tekijäin verotusoloihin. Maisteri Valter Lindbergin jo edellisenä toimivuonna valmistunutta tutkimusta »Henkisen työn tekijäin verotus» (»Beskattningen av intellektuella arbetare») on edelleenkin jaettu sekä jäsenjärjestöille että eräille muille henkisen työn tekijöitä edustaville järjestöille y. m. Tohtori L. Harmajan vuoden 1926 vuosikokouksessa pitämä esitelmä »Henkisen työn tekijäin verotaakka» (»De intellektuella arbetarnas skatteböroda») on julkaistu painosta lentokirjasena. Sitä otettiin 1,000 kappaleen painos ja sitä on runsaasti jaettu jäsenjärjestöille levitettäväksi yli maan. Sitä paitsi ovat useat muutkin järjestöt saaneet sitä useita kappaleita. Tätä lentokirjasta on myös levitetty eduskuntaryhmiin, maan Hallituksen jäsenille sekä useille yksityishenkilöille ja sanomalehdille. Sihteerin toimesta on toht. Harmajan kirjasesta ollut seikkaperäinen selostus eräissä pääkaupunginlehdissä ja lyhyitä mainintoja siellä täällä maaseudun lehdistästä. Tätä julkaisua on myös lähetetty eräille ulkomaisille järjestöille.

Kun tämän vuoden alussa Tilastollisessa päätoimistossa oli valmistunut vuoden 1924 tulo- ja omaisuusverotilasto, sai Yhtymän Hallituksen sihteerin sanotun Päätoimiston aktuaarin maisteri Valter Lindbergin hyväntahitoisella välityksellä käytettäväkseen eräitä numerotietoja henkisen työn tekijäin verotusoloista ja eräitä muita verotusryhmiä koskevia vertailunumeroita. Näiden pohjalla sihteerin sai tilaisuuden haastattelun muodossa tehdä selkoa henkisen työn tekijäin kohtuuttomista verotusoloista. Haastattelu oli kolmessa pääkaupungin lehdessä. Se aiheutti kahdessa

lehdessä polemiikkia, jota Yhtymän puolelta hoiti sihteerin. Näiden vertailevien numerotietojen julkisuuteen saattaminen näyttää heittäneen mielenkiintoa laajoissa piireissä.

Voidakseen saada vankempaa pohjaa pönistuksilleen henkisen työn tekijäin verotusolojen parantamiseksi on Yhtymän hallitus päättänyt suorittaa perusteellisemman tutkimuksen puheenalaisesta verotuskysymyksestä. Tämä tutkimus, jonka suorittaa maisteri Valter Lindberg, on parhaillaan työnsänsä ja saadaan siitä erinäisiä ennakkotietoja kuluvan vuoden vuosikokouksessa. Kun tutkimus on valmistunut ja saatu painosta julkaistuksi, on Hallitus aikonut sen pohjalla tehdä maan hallitukselle esityksen henkisen työn tekijäin raskaan verotaakan huoventamisesta. Tämän julkaisun aikaansaaminen ja painatus kysyy varoja yli sen mitä Yhtymän vakinaiset tulot tuottavat.

Kun Suomen kirjailijaliitto periaatteessa olisi valmis milloinkaan tahansa Yhtymään liittymään, mutta varojen puutteesta ei ole katsonut voivansa sitä tehdä, päätti Hallitus kiinnittää huomiotaan viime syksynä aktualiksi tulleeseen tekijänoikeuslainsäädäntöön. Se antoi sihteerilleen tehtäväksi perehtyä tekeilläolleen hallituksen lakiehdotukseen. Tämän nojalla sihteerin teki selkoa yhtymän hallitukselle mainitun lakiehdotuksen sisällyksestä, jonka jälkeen sihteerin sai tehtäväkseen asettua yhteyteen kirjailijaliiton toimihenkilöiden kanssa ja seurata asian kehitystä. Uudessa Suomessa ja Iltalehdessä on sihteerin julkaissut kaksi lakiehdotusta arvostelevaa kirjoitusta, joissa tuotiin esille niitä näkökohtia, joita oli myös kannatettu Kirjailijaliitossa ja joita varsinkin vanhemmat kirjailijat olivat erikoisesti esille tuoneet. Lakiehdotuksen ollessa eduskuntakäsittelyn alaisena oli sihteerin koko ajan kiinteässä yhteydessä Kirjailijaliiton sihteerin kanssa ja vaikutti osaltaan siihen, että mainittu Liitto samaten kun Suomen Kustannusliittokin toi-

mittivat Lakivaliokunnalle promemorian asiassa. Näin esiintuodut mielipiteet lienevät melkoisesti vaikuttaneet siihen, että tekijänoikeuslaista tuli käytännön vaaatimuksia vastaava ja ajanmukainen.

Sosiaaliministeriön pyynnöstä on Yhtymän Hallitus antanut lausunnon kansainvälisen työtoimiston tänä vuonna pidettävää työkonferenssin istuntoa varten laatiman sairaskuutusta koskevan kyselykaavakkeen eri kysymyksistä, pääasiallisesti mikäli kysymys koskee sanotun vakuutuksen ulottuvaisuutta.

Eduskuntavaalivalmistelujen alettua tämän vuoden tammikuussa Yhtymän Hallitus päätti kehoittaa Kokoomuspuolueen ja Edistyspuolueen piirihallintoja suomaan ehdokaslistoissa sijaa myöskin henkisen työn edustajille ja nimeämään listoja henkistä työtä ilmaisevalla tunnuslauseella. Asiasta on lähetetty kierto- kirje asianomaisille piirihallinnoille ympäri maan. Svenska Folkpartietin hallinnon puoleen on sihteeri tässä asiassa kääntynyt henkilökohtaisesti.

Viime syksynä Yhtymän Hallituksen sihteeri teki luentomatkan Viipurin sikäläisen teollisuusvirkailijain yhdistyksen järjestämään kokoustilaisuuteen. Samalla neuvoteltiin sanotun yhdistyksen toiminnan elvyttämisestä.

Kiinnittääkseen huomiota henkisen työn tekijäin järjestäytymiseen ja heidän taloudelliseen ahdinkotilaansa sihteeri on julkaissut erinäisiä kirjoituksia ja tiedonantoja Uudessa Suomessa, Teknillisessä aikakauskirjassa, Virkamiesten aikakauskirjassa, sekä aikakauslehdessä Yksityiskoulu.

Kun yhtymä on edelleenkin jäsenenä Kansainvälisessä henkisen työn tekijäin liitossa ja kun sanotun Liiton toiminta, kuten edellä jo on huomautettu, on ehkä liiaksi pyrkinyt kiinnittämään huomiota kansainväliseen välitystehtävään taiteellisella ja tieteellisellä alalla, on Yhtymän sihteeri aluksi vain kirjenvaihdolla kansainvälisen Liiton ylishtee-

rin kanssa koettanut vaikuttaa siihen suuntaan, että myös suuremmat reaaliset elinkysymykset saisivat Liitossa enemmän huomiota osakseen. Myöskin on sihteeri lausunut suotavaksi, että Kansainvälisen Liiton toimesta tehtäisiin alote henkisen työn tekijäin järjestäytymisliikkeen herättämiseksi Skandinavian maissa. Jos tällainen liike siellä syntyisi, olisi se varmasti meidänkin pyrkimyksillemme eduksi. M. m. voisimme yhdessä Skandinavian maiden järjestöjen kera esiintyä Kansainvälisessä Liitossa ja saada omia elinkysymyksiämme enemmän etualalle. Varojen puutteessa ei Yhtymä ole viime vuosina voinut olla edustettuna Kansainvälisen Liiton kongresseissa. Liiton neuvostossa (conseilissa) on Yhtymän hallitusta valtuutettu edustamaan Hallituksen puheenjohtaja ja lähetystösihteeri Aarne Vuorimaa Suomen Pariisin lähetystöstä. Herra Mannio on valittu C. I. T. I:n varapuheenjohtajaksi.

Vielä on mainittava, että Kansainliiton elimiin kuuluvan Henkisen yhteistoiminnan (Cooperation intellectuelle) Suomen komitea on halunnut yhteistoimintaa Henkisen Työn Yhtymän kanssa ja tämän aikaansaamiseksi on yhtymän edustukselle varattu tilaisuus ottaa osaa komitean kokouksiin. Yhtymän Hallitusta edustavat komiteassa sen puheenjohtaja ja sihteeri.

Maisteri Armi Hallsten-Kallia on hyväntahotoisesti ottanut Genevessä valvoakseen Yhtymän etuja, hankkiakseen tietoja kirjallisuudesta ja lähettääkseen aiheen tullen tietoja.

Rahavarat.

Kun yhtymän vakinaiset tulot, jotka kertyvät jäsenmaksuista eivät riitä sanottavasti yli juoksevien menojen, päätti Hallitus viime keväänä kääntyä eräiden rahalaitosten ja liikkeiden puoleen avunpyynnöllä. Tämä pyyntö johti siihen, että viime vuoden toukuussa saatiin Keskinäiseltä Henkivakuutusyhtiö Suomelta 5,000 markkaa. Samanlainen

pyyntö on tehty tänäkin keväänä ja toistaiseksi on pyyntöön saatu vastaus Pohjoismaiden Yhdyspankilta ja sen mukana 5,000 markkaa. Avustuspyynnöt on perusteltu varsinkin sillä, että varoja tarvitaan henkisen työn tekijäin taloudellista ja sosiaalista asemaa koskevien tutkimusten toimittamiseen ja myöskin ulkomaisten suhteiden ylläpitämiseen. Näiden lahjoitusten saanti onkin antanut virikkeen edellämainitun tutkimuksen toimituttamiseen.

Rahavarat:

Vuoden tulot olivat . . . Smk. 30,819: 40
saldoa vuoteen 1927 jää . . » 11,708: 15

Vuosis kokouksen valitsema tilintarkastajat ovat 27 p:nä maaliskuuta 1927 suorittaneet edellisen kalenterivuoden tilien sekä Yhtymän varojen hoidon ja hallinnon tarkastuksen.

Kun tilintarkastuskertomus ei sisällä mitään muistutuksia, ei Hallituksella ole aihetta sen johdosta mitään lausuntoa antaa.

Vaikkakin tekeillä oleva tutkimus ja julkaisu kysyy varoja, ei Hallitus katso olevan syytä jäsenmaksun korotukseen, kun ehkä on edelleenkin toiveita lahjavarojen saannista.

Erovuorossa ovat Hallituksen jäsenet herrat Toivo Viitanen ja A. A. Ilmonen. Sitäpaitsi on herra Hugo Blankett ilmoittanut haluavansa erota Hallituksen jäsenyydestä, koska hän ei enää ole valtionvirkamies ja on ollut valittuna Virkamiesyhdistysten keskusliitosta.

Helsingissä 4 p:nä toukokuuta 1927.